

YRSA
SIGUR
ÐAR
DÓTTIR
NUKKE

Suomentanut Tuula Tuuva-Hietala

HELSINGISSÄ KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

Tämä kirja on fiktiota.
Henkilöt ja tapahtumat ovat
kirjailijan mielikuvituksen tuotetta.

**Pohjoismaiden
ministerineuvosto**

Pohjoismaiden ministerineuvosto on
tukenut tämän kirjan käännöstyötä.

Islanninkielinen alkuteos:

Brúðan

Copyright © Yrsa Sigurðardóttir, 2018

Published by agreement with Salomonsson Agency

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2022

ISBN: 978-951-1-35344-7

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2022

Kiitos Maren Sofie Strømmelle ja Tryggvi
Jónssonille valokuvasta, jossa oli pitkään Islannin
vesillä meren pohjassa lojunut nukke. Siitä sain
inspiraation tähän tarinaan.

– YRSA

5 VUOTTA SITTEN

1. LUKU

Tuuli kääntyi, ja veneen äänekkään moottorin öljyinen käry laskeutui kannelle. Katku sai Dísan melkein voimaan pahoin, ja hän veti villapuseronsa kauluksen nenänsä päälle. Villanpesuaineen äitelä haju oli pienempi paha kuin moottorin myrkkykaasut. Frikki, veneen omistaja, ei ollut saasteesta moksiskaan, eikä myöskään Rósa, Dísan yksitoistavuotias tytär. He nojasivat reelinkiin keskittyneinä ja kiinnostuneina siitä, mitä verkosta löytyisi. Dísa sen sijaan pysytteli lähellä ajohyttiä ja rauhoittui, kun tunsi seinän selkänsä takana. Hän teeskenteli, ettei se liittynyt mitenkään hänen hukkumisen pelkoonsa ja epämurkavuuteen, jota veneen keikkuminen hänelle aiheutti, mutta Frikki näki hänen lävitseen. Mies ei maininnut asiasta mitään, tyytyi vain vilkuilemaan silloin tällöin olkansa yli huolestuneen näköisenä. Rósa taas ei huomannutkaan. Hän oli vielä tarpeeksi nuori, jottei antanut huolten pilata seikkailua silloin harvoin, kun sellainen osui kohdalle.

Dísa oli kerran ollut samassa tilanteessa. Mutta siitä oli ihan liian kauan, jotta hän olisi voinut heittäytyä nuoruuden huolettomuuteen. Sen sijaan, että olisi nauttinut hetkestä ja tuntenut suolan maun huulillaan ja tuulen hiuksissaan, hän ei voinut olla ajattelematta meren jääkylmää syliä.

Dísa karkotti mielestään ajatuksen märestä haudasta. Tuskin nyt kohtalo haluaisi hukuttaa äidin ja tyttären. Ei kaiken sen jälkeen, mistä oli jo selvitty. Hän keskittyi sen sijaan siihen, mitä oli silmien edessä. Nähtävää ei ollut paljon, kun hän katsoi suoraan eteensä horisonttiin, ei muuta kuin meren harmaa pinta ja saman sävyinen pilvinen taivas. Hän katsoi siksi ylöspäin ja tarkkaili lokkeja, jotka olivat kaarrelleet veneen yllä siitä lähtien, kun he irtosivat laiturista. Ne eivät tuntuneet menettävän kärsivällisyyttään, vaikka saalis oli antanut odottaa itseään. Tähän mennessä matkan anti oli ollut kaksi rasvakalaa ja muutama sintti. He olivat pyytäneet siimalla, joka oli tarttunut sitten johonkin, mikä ei suostunut päästämään irti. Frikki yritti tuloksetta irrottaa siimaa, kunnes joutui lopulta leikkaamaan sen poikki. Sen jälkeen mies ehdotti Rósalle, että he kokeilisivat verkkoa. Pyydyksen vaihtaminen ei ollut kuitenkaan toistaiseksi tuottanut tulosta.

Ehkä tämä huono kalaonni oli Dísan syytä, hän kun oli pyytänyt, ettei Frikki ajaisi kauas merelle. Hän ja Rósa tuskin selviäisivät hengissä, jos vene uppoaisi, mutta oli mukavaa edes uskotella itselleen, että he pystyisivät uimaan maihin. Rósa pelastusliivin avulla, ja hänen itsensä kai pitäisi olla uimataitoinen kaikkien lapsuusajan uimakoulujen jälkeen. Veneessä oli vain yhdet pelastusliivit, ja ne tuntuivat nähneen parempiakin päiviä. Ne olivat likaiset ja näyttivät painavilta. Tuskinpa edes kelluisivat, jos huonosti kävisi. Mutta hän ei saanut ajatella sitä nyt. Hän oli jo vähällä hätäntyä ja huutaa Frikkille, että pitäisi kääntyä.

Dísa käänsi päätänsä kohti maata, eikä häntä ilahduttanut nähdä, että he olivat kauempana satamasta kuin hän olisi halunnut.

Talot olivat melkein sulautuneet yhteen, matalimmat olivat kadonneet ja kerrostalot näyttivät kuin pikku mökeiltä. Ei pystynyt erottamaan, mihin yksi päättyi ja mistä toinen alkoi. Hän ei ollut ollut tarpeeksi varuillaan, ja Frikki oli kai arvellut, että koska hän ei vastustellut, voisi hyvin ajella paremman saaliin toivossa pidemmälle. Elleivät sitten merivirrat olleet kuljettaneet venettä kauemmas merelle. Eipä yllättäisi.

”Verkossa on jotain, äiti!” Rósa kääntyi häntä kohti kasvot odotuksesta loistaen. Vallattomat hiukset kätkevä harmaa huppu oli samaa väriä kuin synkkä taivas, ja sen vuoksi näytti siltä kuin päästä olisi puuttunut yläosa. Kuin Rósa olisi syntynyt ilman otsaa ja päälakea. Farkkuihin verhotut sääret pistivät esiin aivan liian ison, likaisen pelastusliivin alta, ja näyttivät siinä tavallistakin ohuemmilta. Takin muhkeat hihat saivat toisaalta aikaan sen, etteivät käsivarret olleet missään suhteessa jalkoihin. Aidon merenkävijän lailla Rósa oli kuitenkin kiinnostunut ihan muusta kuin siitä, millä näytti sillä hetkellä. ”Saadaan ehkä lohi!”

Dísa hymyili vastaukseksi eikä yrittänyt mitenkään toppuutella epärealistisia odotuksia. Siitä lähtien, kun pari päivää sitten kuuli tästä reissusta, Rósa oli jatkuvasti paisutellut kuvauksia tulevas-ta saaliista. Se oli kasvanut yhdestä koljasta kokonaiseen hummeriparveen, josta riittäisi juhla-ateria Dísalle, mummilta, ukille ja koulukavereille. Ja tietysti myös Frikkille. Eihän kipparia voinut jättää ilman, vaikkei Rósa tätä juuri tuntenutkaan. Tytär piti oikeudenmukaisuutta hyvin tärkeänä. Olemuksessa oli pienestä asti ollut lempeyttä ja hyvyttä. Ihana lapsi – mutta siitä huolimatta Dísa oli ollut huolissaan tytön tulevaisuudesta. Huolissaan oleminen oli Dísan erityiskyky. Hänen arvionsa mukaan Rósan tärkeimmät ominaisuudet olivat sellaisia, joita armoton elämä ei juuri arvostanut. Tytöltä puuttui uskallusta, yritteliäisyyttä ja rohkeutta. Dísa pelkäsi, että elämä vielä ahmaisisi hänen tyttärensä ja sylkäisisi runneltuna pois. Hän syytti olosuhteita. Hänen isättömältä

tyttäreltään puuttui jotain, mitä hän ei pystynyt tarjoamaan.

Siksi Dísá oli suostunut, kun Frikki ehdotti, että he lähtisivät merelle veneellä, jonka mies omisti veljensä ja isänsä kanssa. Hän karkotti tytön vuoksi mielestään huolet, joita sellainen reissu aiheutti. Dísá oli ajatellut, että kalareissu karaisisi tyttöä ja toisi vaihtelua ainaiseen lukemiseen. Kun yhteiskunta oli menossa raiteiltaan lasten vähenevän lukemisen vuoksi, Rósa toimi päinvastoin. Kirjat olivat sinänsä mainioita ja tarpeellisia, mutta elämää oli muuallakin kuin kirjan kansien sisällä. Lasten pitäisi myös kokeilla kaikenlaista itse. Tai niin Dísá uskoi. Hän ei halunnut, että tyttärestä tulisi samanlainen kuin hän. Alituisen huolissaan asioista, joista muut viis veisasivat.

Frikki vilkaisi taakseen ja hymyili Dísalle. Toisin kuin Rósa, mies oli paljain päin, ja kiharat hiukset sojottivat joka suuntaan. Mutta se puki miestä. Kuten ulkoilu ja merenkäyntikin. Frikki sopi selvästi paremmin tähän ympäristöön kuin toimistoon, jossa he olivat molemmat töissä. Dísá hoitamassa ajoneuvojen omistajakysymyksiä, Frikki merimiesrekisteriä. Kumpikaan työ ei ollut järin jännittävää tai antoisaa. Työajat sopivat Dísalle, koska hän oli yksinhuoltajaäiti, mutta hän ei ollut koskaan saanut selkeää vastausta, miksi Frikki oli valinnut juuri tuon alan. Tyytyväisyys ei varsinaisesti loistanut miehen silmistä, kun he tapasivat kahvitunnilla. Toimistossa Frikki oli kömpelö ja hajamielinen, hiukan juro ja vaivautunut. Merellä kaikki tuntui sujuvan häneltä kuin leikiten ilman minäänlaista epärointiä. Mies oli ennemminkin rohkea ja rempeä. Ehkä Frikki oli juuri siksi kutsunutkin hänet merelle – ja Rósan mukaan, kun hän oli sanonut, että oli vaikea löytää lapsenvahtia. Mies oli varmaankin tiennyt, että oli enemmän edukseen veneen kannella kuin kahvihuoneessa kiikkerän pöydän ja hauraiden kahvikuppien äärellä. Oli ilmiselvää, että Frikki oli ihastunut häneen.

”Etkö tule katsomaan, mitä saadaan, äiti?” Rósa huitoi äidille kädellään.

”Juu. Tulenhan minä.” Dísa teeskenteli olevansa innoissaan, vaikka varautui taas yhteen pettymykseen. Kaikkein eniten hän pelkäsi, että Rósa odottaisi hänen valmistavan ruuaksi ne sintit, jotka lojuivat kannella kuluneen kalasaavin pohjalla. Hän irrottautui ajohytin turvallisesta seinästä ja käveli horjuvin jaloin reelingin luo. Asettui tyttärensä viereen ja tuijotti syvyyteen katoavaa sinistä köyttä. Kuohuva meri ei tuntunut päästävän siitä irti, ja Frikki kiskoi kovemmin ottein.

Lopulta verkko tuli esiin, ja Frikki läiskäytti sen kannelle. Se ei ollut yhtä litteä kuin aiemmin, jolloin saalis oli muodostanut vain matalia kohoumia solmujen väliin. Alemmas, lähes verkon pohjaan, tuntui jääneen saaliiksi jotain komeaa. Se ei sätkinyt, kuten sintit olivat tehneet, ja Dísa epäilikin, että he olivat saaneet verkoon kiven. Jos sellainen nyt yleensäkin oli mahdollista. Mutta sitten hän hahmotti paremmin, mitä verkon silmien välistä vilahti, ja haukkoi henkeään. Hänestä näytti ihan kuin sieltä olisi pilkistännyt pieni käsi. Lapsen käsi. Hän nykäisi Rósan kainaloonsa ennen kuin tyttö ehti kumartua tutkimaan saalista. ”Mikä hitto tuo on, Frikki?” Hän oli viettänyt unettoman yön miettien, miten hukuisi, saisi linnunkakan päähänsä, tulisi merisairaaksi, menettäisi sormensa vinssiin, putoaisi potkuriin, puristuisi veneen ja laiturin väliin, miten valas kaataisi veneen... Hän ei osannut kuvitellaakaan, että verkkoon tarttuisi lapsi.

Frikkini hämmästyneen ilme ei rauhoittanut Dísa. Hän piteli kiinni Rósasta, joka riuhtoi päästäkseen Frikkini luo ja nähdäkseen paremmin. Ei sillä oikeastaan ollut merkitystä. Kansi oli niin ahdas, että he molemmat näkivät kaiken, mitä tapahtui.

Frikki kyykistyi verkon viereen. Hän tuntui pysyvän rauhallisena, mutta sormet näyttivät silti tärkevän hiukan, kun hän kurkotti kohti sitä, mikä pilkisti verkonsilmien välistä. Dísa irvisti ja siristi silmiään, halusi melkein yhtä paljon nähdä kuin olla näkemättä. Frikki nosti katseensa hymyillen ja selvästi huojentu-

neena. ”Se on nukke.” Mies nousi seisomaan ja alkoi tyhjentää verkkoa.

Dísa irrotti otteensa Rósasta, joka tarttui tilaisuuteen ja säntäsi Frikin luo. Tyttö seurasi kiinnostuneena, kun saalis valui kannelle: kaksi kalansinttiä, levää ja nukke.

”No jopas.” Dísa irvisti taas. ”Mikä iljetys tuo oikein on?” Hän astui kolmella askeleella tyttärensä ja Frikin luo nähdäkseen paremmin. He olivat vaiti, kun silmät totuttelivat erikoiseen näkyyn. Se oli nukke, ei epäilystäkään. Nukke, jonka oli tarkoitus muistuttaa ulkonäöltään ja kooltaan vauvaa. Jalat olivat istuvassa asennossa ja muodostivat kalpeasta vatsasta lähtevän V-kirjaimen. Toinen käsi oli ojennettuna, toinen kylkeä pitkin. Suu oli hiukan avoinna, sen verran, etteivät muovihuulet koskettaneet toisiaan. Kasvot oli valettu ikuisesti kysyvään ilmeeseen. Ihan niin kuin miljoonien muidenkin nukkien. Mutta muuten nukke ei muistuttanut vähäkään lelukauppojen valikoimaa.

Nukke oli selvästi ollut meressä pitkään. Sen päällä oli kauttaaltaan merirokkoja, valkoisia matoja ja muita pieniä ötököitä, joiden nimeä Dísa ei tiennyt. Kaulassa nukella oli ohut ketju, mutta ei saanut selvää, mitä siinä riippui. Riipuskin oli täynnä ötököitä, jotka muodostivat rinnalle kuin kilven. Toinen silmä oli poissa ja silmäkuoppa tyhjä. Toinen tuijotti heitä kiiltäen silmäluomen alta, joka näytti siltä, että se menisi kiinni, jos nukke laitettaisiin pitkälleen. Silmäripset olivat kuluneet ja suurimmalta osin poissa. Samoin osa hiuksista oli pudonnut pois, ja tilalla oli reikiä, joita oli järjestelmällisissä riveissä pitkin päätä. Jäljelle jääneet hiukset olivat tummia ja yhtenä huopuneena takkuna. Nukessa ei ollut mitään suloista eikä söpöä.

”Kenen se on?” Rósa rikkoi hiljaisuuden ensimmäisenä.

”Ei kenenkään. Enää.” Frikki tuijotti vieläkin kannella jalkojensa juuressa olevaa kuvatusta. ”Ehkä se on joskus kauan sitten ollut jonkun tytön.”

”Mitä se meressä tekee?” Rósa kuvitteli vieläkin, että aikuisilla oli vastaus kaikkiin kysymyksiin. Siitä harhaluulosta hän pääsisi piankin.

”Ehkä sen omistanut tyttö oli veneessä, ja se putosi yli laidan. Ehkä se putosi tytöltä laiturilla, ja virta toi sen tänne. Köysi on todennäköisesti irrottanut sen ensin pohjasta, ja se on kellunut verkkoon.” Frikki selviytyi Dísan mielestä mainiosti. Ei ollut tarvetta lisätä mitään.

”Oi. Tyttöparka.” Rósan ilme oli surullinen. ”Ja nukkeparka.”

Frikki kumartui ja näytti ensin aikovan työntää kädet hihoihin ja nostaa nukan ylös. Mutta mies muutti sitten mielensä, ei varmaan halunnut vaikuttaa hienohelmalta. Hän nosti nukan ilmaan, jolloin sen lonkkien liitoksista alkoi valua vettä. ”Pitäisi kai vain heittää tämä takaisin mereen.”

”Ei!” Rósa huudahti. ”Minä haluan sen.”

Dísa irvisti vielä kerran. ”Se voi olla vaarallista, Rósa. Näetkö, mitä siihen on tarttunut. Nuo ötökät ovat varmasti eläviä.” Veneretki oli tuottanut ainakin jonkinlaista tulosta. Rósa piti päänsä tavallista tiukemmin. ”Minä haluan sen kumminkin.”

Frikki oli hyvin vaivautunut ja luisui takaisin toimistorooliinsa. Hän katseli vuorotellen Rósaa ja Dísaä samalla, kun ajatukset työsivät kompromissia. Kun sovintoehdotus tuli, se ei ollut kummoinen. ”Voisin laittaa sen pussiin?” Mies esitti sen kuin kysymyksenä.

Ennen kuin Dísa ehti torjua ehdotuksen, Rósa puuttui puheeseen ja hyväksyi sen. ”Joo. Laita se pussiin, niin minä voin pestä sen, kun päästään kotiin.” Tyttö katsoi äitiään hymyillen. ”Ehkä löydetään tyttö, joka omisti sen.”

Nukessa asuvasta eliöstöstä päätellen sen oli täytynyt olla meressä jo jokusen vuoden. ”Olen varma, että nukan omistaja on jo kasvanut ulos leluista. Hän on varmasti jo unohtanut sen.”

”Ehkä sen omisti joku poika. Ei se välttämättä ollut tyttö.” Ei ollut ensimmäinen kerta, kun Rósa osoittautui äitiään nykyaikai-

semmäksi. ”Ja minä olen ihan varma, että omistaja on vieläkin surullinen, kun kadotti nukan. Minä ainakin olisin. Vaikka olisin satavuotias.”

Sitä Dís ei epäillyt yhtään. Rósa ei ollut ainoa lapsi, joka piti lelujaan kuin elävinä olentoina. Hänellä itsellään oli vielä vanhempiensa kellarissa muutama laatikollinen nalleja ja nukkeja, joista hän ei ollut saanut hankkiuduttua eroon.

Äiti ja tytär kinastelivat vielä hetken, ja Frikki tepasteli sillä aikaa vaivautuneena. Lopulta Rósa veti pitemmän korren ja sai pitää nukan. Frikki näytti selvästi helpottuneelta, hän taputti käsiään ja ehdotti, että he söisivät seuraavaksi eväitä.

Kun he istahtivat valmiiksi tehtyjen leipien ääreen, Dísan ruisrieskat tai kaupan halpa kuivakakku eivät tuntuneet kiinnostavan ketään. Vaikka nukke oli jo pussissa, se oli heidän mielessään vielä ilmielävänä, karmean näköisenä eikä mitenkään ruokahalua herättävänä. Jopa lokit olivat häipyneet.

Kun Frikki ehdotti, että he jättäisivät kalanpyynnin siltä kerralta, äiti ja tytär eivät vastustelleet. Hän käänsi veneen ja he suuntasivat maihin.

Rósan kiinnostus riitti vain siihen, että hän otti nukan pussista kumihanskat kädessä – äitinsä vaatimuksesta – ja hylkäsi sen sitten kylpyammeeseen. Ohjelmassa ei sillä hetkellä ollut sen pesu ja puhdistus. Ja siinä nukke lojui ja tuijotti Dísaa ainoalla silmälään, kun hän kävi vessassa, ja myös kun hän harjasi hampaansa ennen nukkumaan menoa. Mutta sen sijaan, että olisi tunkenut tuon karmeuden takaisin pussiin, Dís otti siitä kuvan ja laittoi Facebookiin.

Hänellä oli harvoin mitään epätavallista sanottavaa.

Hänen kannettava tietokoneensa kilahteli vielä kommentteja ja tykkäyksiä, kun hän jätti sen auki sohvapöydälle ja meni nukkumaan.

Dísa heräsi yöllä. Hän tajusi istumaan noustessaan hämärästi, että oli herännyt johonkin tuntemattomaan ääneen. Kovaan meteliin, joka ei kuulunut kodin öiseen rauhaan. Hän työnsi unisena peiton pois päältään ja meni selvittämään, mitä oli tekeillä.

Unisuus kaikkosi, ja Dísa muisti tyhjät tölkit. Hän oli asetellut ne verhon taakse ikkunalaudalle ruokailunurkkaukseen, jota käytti harvoin. Ikkuna oli takapihalle päin. Pääkaupunkiseutua riivaavan murtoaallon aikana Dísa oli pitänyt luultavimpana, että murtovarkaat yrittäisivät sisään siitä. Ja arvellut, että lattialle putoavien tölkkien kolina säilyttäisi vorot pois. Johonkin toiseen taloon.

Mutta jos uutisiin oli uskomista, aalto oli jo ohitse. Dísa oli siitä huolimatta jättänyt tölkit paikoilleen, mutta hän ei aina varmistanut, että ikkuna oli suljettu. Oliko se ollut auki, kun hän meni nukkumaan? Hän ei muistanut, ja hänen mieleensä hiipi epäily, että hänet herättänyt ääni oli ollut peräisin tölkeistä. Mitä muuta olisi voinut sattua? Hän seisoj jähmettyneenä huoneen ovella, kun pohti mukavampia vaihtoehtoja kuin murtovaras. *Kissa tuli asuntoon. Yläkerran naapurin lasimaljakko putosi lattialle. Talon edessä kadulla sattui kolari. Iso lintu lensi ikkunaa päin. Televisio aukesi itsestään. Maanjäristys.* Vaihtoehtoja riitti.

Dísa rentoutui hieman. Sen myötä hänelle tuli hirmuinen pis-sahätä.

Hän meni vessaan asioilleen ja sai samalla vähän miettimisai-kaa. Häntä ei olisi oikein innostanut mennä tarkastuskierrokselle. Hän saisi varmasti sydänkohtauksen, jos törmäisi edes kissaan. Ja silti. Hän oli olosuhteisiin nähden hämmästyttävän rauhallinen. Hän oli yleensä paljon hermoheikompi, jos vaikka luvattiin myrs-kyä. Vaikkei hänellä ollut edes trampoliinia eikä löysiä kattopel-tejä. Hän istahti pytylle ja oli melko tyytyväinen itseensä. Mutta vain hetken. Olohuoneesta kuului tuttu ääni, jonka kannettava päästi, kun se käynnistettiin. Sydän pomppasi kurkkuun. Sitten hän muisti, että kone teki niin, kun automaattinen päivitys päät-

tyi. Siinä täytyi olla selitys. Yksikään murtovaras ei istahtaisi tutki-
maan nettiä kesken murron.

Nukenkuvatus tuijotti häntä kylpyammeesta. Dísa käänsi kat-
seensa pois ja pissasi kiireesti mutta ei voinut olla vilkuilematta
nukkea. Hän tuijotti kuin hypnotisoituna muovisilmää, joka tun-
tui tarkkailevan häntä, kun hän kurkotti kohti paperia. Se oli tie-
tenkin harhanäky, samanlainen kuin muotokuvissa, jotka tuijotti-
vat suoraan eteensä kehyksistä. Ei mitään pelättävää. Mutta silti.

Nuken katse unohtui, kun Dísan korviin kantautui toinen ääni.
Se ei ollut tölkkien kalinaa. Ei kissa. Ei kolari. Ei tuhansiksi sirpa-
leiksi hajoava maljakko. Maanjäristyksestä puhumattakaan. Se oli
tuttu ääni.

Löystynyt parketti narahti käytävässä vessan ulkopuolella.

Dísa nousi seisomaan pyjamanhousut nilkoissa ja astahti ovelle,
jonka oli sulkenut vanhasta tottumuksesta. Ennen kuin hän ehti
lukitsemaan, kahvaa käännettiin toiselta puolelta. Ovi aukeni hi-
taasti, ja hänestä näytti ihan kuin nukke olisi virnistänyt ammees-
sa, kun hän näki, kuka seisoj ovella. Tätä hän ei osannut odottaa.

NYKYHETKI

TOUKOKUU

2. LUKU

Vetoketju rikkoi yön hiljaisuuden kuuluvalla ja terävällä äänellä, kun Abby avasi teltan. Aiemmin päivällä hiljaisuus oli ollut miellyttävää; vain linnunlaulu muistutti häntä siitä, etteivät hän ja hänen poikaystävänsä olleet aivan yksin ja hylättyinä tällä tuntemattomalla nummella. Nyt hiljaisuus oli painostavaa. Linnut olivat vaienneet, ne nukkuivat mättäiden välissä tai matalassa risukossa, jonka keskelle he olivat pystyttäneet teltan. Täällä ei ollut yhtään kunnon puuta, jonka juurelle istahtaa. Sen jälkeen, kun hän ja Lenny poistuivat pääkaupungista, luonto oli ollut melkein kuin siiliksi ajeltua. Mikään ei noussut maasta järin korkealle. En-

sin se oli hänestä ihan outoa, mutta pian hän jo sopeutui maisemaan. Näkyi hyvin joka puolelle, eikä hän kaivannut puita pätäkään vertaa. Metsät olivat aina vähän pelottaneet häntä kaikkien satujen ja tarinoiden vuoksi, joissa lapset eksyivät keskellä loputtomia toisiaan muistuttavia puita ja katosivat. Jotkut löytyivät, toiset eivät. Matkailusivu, jota hän oli lueskellut ennen lähtöä, oli itse asiassa teroittanut, että oli mahdollista eksyä myös maastoon, jossa ei ollut metsää. Ja kuten lapsuuden tarinoissa, jotkut löytyivät, toiset eivät.

Tuuli kääntyi, ja Abbyn nenään kantautui noen hajua. He olivat rakentaneet irtokivistä latomalla pyöreän tulisijan teltan viereen. Täällä ei ollut puita, mutta kiviä oli joka puolella. Polttopuina he käyttivät kuollutta kasvustoa, jota Lenny keräsi pusikosta. Kasvusto oli palanut nopeasti loppuun, ja makkarat olivat kärventyneet pinnalta mutta jääneet sisältä kylmiksi. He olivat silti nauttineet ruuasta, kumpikin salaa iloisina siitä, että tuli oli sammunut nopeasti. Heti kun se syttyi, he olivat nimittäin tajunneet, että jos se pääsisi riistäytymään epämääräisestä kivikehästä, se saattaisi sytyttää palamaan maaston, teltan ja heidät.

Tämä ei ollut ensimmäinen kerta, kun he tajusivat oman hölmöytensä melkein liian myöhään. Kuten tämä retki mainiosti osoitti. Jos he olisivat hetkeksi pysähtyneet miettimään asiaa, hän olisi nyt tuskin menossa kylmään teltaan jääkylmänä kevätyönä maastossa, jossa ei kasvanut yhtään puuta mutta jossa oli sitäkin enemmän kiviä ja tuulenpuuskia. Abby pakottautui muistelemaan Espanjan sietämätöntä kuumuutta. Tulipunaisia, hilseileviä olkapäitä armottoman auringon paahteessa ja miten hiki valui valtoimenaan, jos he edes kurkottivat ottamaan vesipulloa. Lenny tosin kesti kuumuutta paremmin kuin hän, ei ollut ihan yhtä vaaleaihoinen ja pystyi helpommin sietämään epämukavuutta. Pystyi jopa käyskentelemään muuallakin kuin päivänvarjon alla. He asuivat halvassa hotellissa, jossa ei ollut tarjolla montakaan ehjää aurin-

kotuolia ja -varjoa, ja he joutuivat heräämään ennen kukonlaulua, jotta saisivat sellaiset haltuunsa. Sillä aikaa, kun Abby makasi varjossa altaan reunalla ja yritti olla pyörtymättä, Lenny rupatteli välillä muiden vieraiden kanssa ja haki hänelle ruokaa ja juomaa. Hän ei pystynyt liikahtamaan ennen iltaa. Silloinkin oli liian kuuma, mutta hän sai ainakin rauhan auringolta.

Kierrokselta palattuaan Lenny istahti hänen viereensä tuolille ja ehdotti, että he luovuttaisivat ja lähtisivät Islantiin. Hän purskahti melkein itkuun. Pelkkä maan nimikin kuulosti ihan viilentävältä voiteelta. Hän oli juuri aiemmin huomannut, että varpaat pistivät esiin pyyhkeen alta, jonka hän oli levitellyt jaloilleen. Nyt ne muistuttivat pieniä, tulipunaisia prinssinakkeja.

Kun ilta saapui ja aurinko laski, ajatus ei ollut enää ihan yhtä hurmaava. Mieleen poksahdatti lukemattomia käytännön asioita kuin keuhkoja ilotulitteita. Ne ilmaantuivat pamahtaen mutta katosivat heti, kun hän yritti tutkiskella niitä. Kaikki nuo pohdinnat olisivat luultavasti tukahduttaneet ajatuksen heti alkuunsa. Häntä oli vähän huolestuttanut, että he joutuisivat yöpymään jossain ja liikkumaan jotenkin. Hotelliyöpymiset ja matkat olivat Islannissa heille ihan liian kalliita. He pystyivät maksamaan vuokran aina kuun vaihteessa, mutta mitä kauemmas palkka-päivästä mentiin, sitä surkeampaa kitkuttelua elämä oli. Heidän luottokorttinsa olivat jo ylittäneet rajan eikä pankkikorteilla ollut kuin räappeet jäljellä. Budjetti rajoittui nopeasti hupeneviin euroihin, joita he olivat saaneet käteisenä mukaan. Islannin-matka oli siksi tarkemmin ajatellen aika epärealistinen haave. Siitä huolimatta he lähtivät. Lenny uskotteli hänelle, että se oli ihan mahdollinen.

Lenny väitti saaneensa ilmaiset lentoliput mieheltä, johon oli tutustunut uima-altaan reunalla. Mies ei enää tarvinnut niitä. Ei maksaisi juuri mitään vaihtaa niihin nimet, jos he nyt ylipäättään viitsisivät edes nähdä vaivan. Mies oli myös vuokrannut kaksi pol-

kupyörää, joista ei saisi rahoja takaisin, joten pyörät olisivat heidän, jos he haluaisivat.

Harmi ettei mies ollut varannut majoitusta, jota ei olisi saanut peruttua. Sen sijaan mies antoi Lennylle teltan ja kaksi makuupussia, jotka oli ostanut matkaa varten. Kun he purkivat retkeilyvarusteet paketista, heille selvisi, että miehen oli täytynyt saada ne halvalla.

Kuka nyt hotellia tarvitsee? On paljon vaikuttavampaa yöpyä teltassa, ja Islannissa saa teltilla missä vain. Pyöräillään sinne, minne mieli milloinkin tekee. Islanti on niin tajuttoman upea, ettei tarvitse mennä kauaskaan kokeakseen jotain ihan ainutlaatuista. Otetaan vain eväät mukaan. Pitäähän meidän Espanjassakin ostaa ruokaa.

Ja niin edelleen. Mutta moni asia, mihin he olivat ryhtyneet, osoittautui aivan vääräksi tai parhaassa tapauksessa arveluttavaksi. He olivat esimerkiksi ennen päätöksen tekoa lukeneet netistä, että vanhan lain mukaan Islannissa sai teltilla melkein missä vain. Se osoittautui puolitotuudeksi. Heille naurettiin, kun he viittasivat vanhaan lakiin, ja sitä oli ilmeisesti tulkittu netissä sangen väljästi. Ensimmäisenä iltana he olivat etsineet yöpaikkaa monta tuntia. Sitten heidät oli häädetty telttoineen aamuhämärissä sammaleiselta ylängöltä kaupungin liepeiltä. Tilanne toivottavasti helpottaisi, kun he olivat nyt tulleet sieltä takaisin alas. Toistaiseksi ainakaan kukaan ei ollut huomauttanut mitään heidän uudesta leiripaikastaan.

Lenny oli halunnut innokkaasti päästä kaupungin rajojen ulkopuolelle eikä ottanut kuuleviin korviinsa ehdotusta, että he rentoutuisivat ja viettäisivät ensimmäisen yön Reykjavíkissa, kuten oli ollut puhetta. Oli suunniteltu, että he yöpyisivät Laugardalurin leirintäalueella lähellä uimalaa, jossa olivat ajatelleet käydä. Lenny oli kuitenkin järkähtämätön, halusi heti pois kaupungista. Se yllätti Abbyn, hän ei ollut tiennyt, että mies oli niin suuri luonnon ystävä. Vasta kun asutus oli takana, Lenny rauhoittui ja alkoi nauttia retkestä. Abby ei maininnut mitään tuosta mielenmuutoksesta, oli

vain kiitollinen, kun mies oli taas oma itsensä. Hän oli pelännyt, että retki epäonnistuisi täysin, kun lomasuunnitelmat olivat viime hetkellä alkaneet arveluttaa Lennyä. Tämä oli yrittänyt salata huolensa häneltä, mutta hän tunsi tämän kyllä.

Abby meni telttaan ja veti vetoketjun kiinni. He olivat poistuneet tieltä ja asettuneet kellastuneelle, älyttömän epätasaiselle niitylle matalan pusikon äärelle. Toisella puolella kohosi vuori, joka näytti sopivan korkealta ja jyrkältä kiivettäväksi mutta osoittautui sitten petolliseksi.

Täältä heitä tuskin kukaan ajaisi pois, vaikka he näkivätkin varoituskyltin aidassa, jonka yli kapusivat kaikkine kimpsuineen ja kampsuineen. Kyltissä luki, että maa oli yksityisaluetta eikä siellä saanut telttailla. Heitä ei silti huolettanut, sillä paikallisia ei juuri näkynyt liikkeellä. He näkivät pääasiassa vain toisia matkailijoita, paitsi pikku tilan luona, jonka ohi he olivat pyöräilleet. Tiet tuntuivat olevan varattuja busseille ja vuokra-autoille. Kukaan paikallinen tai turisti ei tuntunut olevan yhtä hullu kuin he ja kulkevan pyörällä. He olivat törmänneet vain yhteen pyöräilevään pariin. Sekin oli ohittanut heidät suomatta heille katsettakaan.

Teltassa paleli jopa enemmän kuin ulkona, miten se sitten olikin mahdollista. Ylängöllä oli satanut, ja teltassa haisi märkien ulkovaatteiden takia, jotka he olivat ripustaneet kuivumaan tukikeppeihin. Abby oli aika varma, että vaatteet olivat vielä tasan yhtä märkiä kuin silloin, kun he riisuivat ne. Haju ei suinkaan parantunut, kun hän riisui kenkensä, mutta se oli hänelle ihan sama. Väsynyt keho oli huutanut lepoa koko päivän, ja nyt hän pääsi vihdoin pitkälleen. Hän työnsi pienet langattomat kuulokkeet korviinsa ja laittoi lempikappaleensa soimaan puhelimesta. Hänen pitäisi säästellä akkua, mutta yksi kappale sinne tai tänne nyt ei merkitsisi mitään.

Haikea musiikki korvissaan Abby kurkotti ottamaan lyhdyn, joka oli makuupussien jalkopäässä, ja sytytti sen, jotta näkisi kun-

nolla. Se oli surkea kapistus, ja hän joutui kopauttamaan sitä muutamana kerran, ennen kuin se loi heikkoa kajoaan sekasotkun ylle. Hän kohotti kulmiaan, kun tuijotti kaikkea rojua. Jokin tuntui nyt erilaiselta kuin silloin, kun hän ja Lenny lähtivät illalla teltasta. Johtui varmaan vain oudosta valaistuksesta.

Abby huokaisi. Hengitys näkyi valkoisina pöllähdyksinä, jotka katosivat saman tien. Ihan erilaisina kuin tuprahdukset sähkötupakasta, joka oli jossain vaatekasan keskellä tai tyhjien ruokapaketin seassa. Se savu oli paksua ja hyvänmakuista. Hänen suussaan oli hapan maku, mutta hän oli liian väsynyt etsiäkseen rojun joukosta hammasharjan ja vesipullon. Olkoon se hänen ensimmäinen tekonsa heti aamulla.

Abby puri hammasta, tempaisi takin pois päältään ja alkoi riisuutua. Hän oli edellisenä iltana tullut siihen tulokseen, että oli pahempi nukkua makuupussissa vaatteet päällä kuin melkein alasti. Heillä oli vain vähän vaatteita, joita voi käyttää. Hehän olivat pakanneet Espanjan kesää varten, eivät Islantia. Siksi piti käyttää säästään vaatteita, jotka sopivat kylmään kevääseen. Jos hän nukkui ainoissa pitkissä housuissa, jotka hänellä oli, ne varmasti kasvaisivat lopulta hänen ihoonsa kiinni.

Ihan kuin reidet ja pohkeet olisivat leimahtaneet tuleen, kun hän riisui housut. Varpaat olivat vielä palamisesta arat, eikä hän uskaltanut riisua sukkia. Hän nukkui ne jalassa. Päivän rankka pyöräily ja sen päälle vielä illalla vuorelle nousu olivat olleet vähän liikaa. Hän ei ollut mikään pyöräilijä, eikä ollut Lennykään. Heillä ei ollut edes salikorttia. *Rehkimiseen tottuu päivässä*, Lenny oli sanonut. Väärin. Hänen olonsa oli nyt surkeampi kuin aamulla.

Yhtäkkiä Abbylle tuli hirveä pissahätä. Hän voihkaisi ja etsi kenkiä jalkojensa vierestä. Hänen oli pakko pystyä pujahtamaan teltasta ulos alushousuissa, jos kerran Lenny pystyi kävelemään vuorella ohuissa sortseissa. Hän valaisi lyhdyllä lattiaa etsiessään vessapaperirullaa, jonka piti olla siellä. Kappale loppui, ja hänen

korviinsa kantautui jotain, mikä muistutti huutoa. Hän otti nappi-kuulokkeet korvistaan ja terästi kuuloaan. ”Lenny?” Oliko mies kaatunut, katkaissut jalkansa ja huutanut apua? Lenny olisi voinut vaikka kiljua koko kappaleen ajan, musiikki oli niin äänekkästä.

Ulkoa kuului kahinaa, kuin joku olisi kävellyt nopeasti kuivassa risukossa teltan takana. Abby rentoutui. Sen täytyi olla Lenny. Mies oli jäänyt jälkeen paluumatkalla. Hän olikin juonut ison osan punaviininlilkusta, jota he olivat vieneet mukanaan vuorelle. Vuorelle kiipeäminen oli Lennyn idea, ja se oli syntynyt, kun Lenny oli tyhjentänyt puolet taskumatista, jossa oli jotain tax freestä ostettua iljettävää paikallista snapsia. Abbylle tuli siitä yskänlääke mieleen. Paksua, tummaa, raskasta ja maultaan kuin pahaa lääketä, jota oli yritetty parannella mentolilla. Yksi huikka oli riittänyt hänelle. Ei auttanut yhtään, vaikka Lenny sanoi, että snapsien oli moneen kertaan todettu pitävän ihmiset lämpiminä. Niinpä mies hautoikin taskumattiaan muttei näyttänyt yhtään sen lämpimämmältä kuin hänkään, kun he tarpoivat vuorenrintettä ylös ja alas. Korkeintaan toisin päin. Ainakin oli selvää, ettei punaviinillä ollut sellaista ominaisuutta. Kun he olivat juoneet pullon tyhjäksi vuoren huipulla, Abbysta tuntui, että kylmyys tunki suoraan iholle.

Hänen olisi tietenkin pitänyt toppuutella Lennyä, kun tämä ehdotti, että he raahautuisivat vuorelle punaviini mukanaan. Mutta rehellisesti sanoen Abbya oli kiehtonut ajatus, että vuoren rinteeltä saisi upeita kuvia. Hän oli heti nähnyt niitä mielessään: heidän jalkansa vaelluskengissä, puolitäydet muoviset punaviinilasit ja alla levittäytyvä maaseutu. Hän oli siksi antanut periksi. Hän ei kuitenkaan muistanut ottaa huomioon pimeyttä, joka laskeutui verkalleen. Kun he pääsivät vihdoinkin istahtamaan vuoren rinteelle, oli aika turha ottaa kuvia. Hän yritti silti, mutta ne harvat kuvat, joita hän räpsi, olivat samaa laatua kuin suurin osa matkalla otetuista kuvista: eivät sopineet mitenkään someen. Oli näköjään ihan sama, miten paljon hän näki vaivaa. Jos ei satanut, taivas oli har-

maa, tai sitten tuntemattomia ihmisiä lappoi jatkuvasti hänen kaa-vailemaansa kuva-alueeseen. Jos homma jatkuisi samaa rataa, hän ei pystyisi julkaisemaan mitään hienoa. Hänestä tulisi ensimmäinen turisti, joka ei saanut somea täytettyä siisteillä Islanti-kuvilla.

Heillä oli vain yksi virtapankki. Kun se tyhjenisi, puhelimissa ei olisi enää virtaa, ja kaikki kuvaaminen olisi sitten pois laskuis-ta. He eivät pääsisi minnekään pistorasialle lataamaan. He olivat säästelleet virtaa pitämällä puhelimet lentotilassa koko matkan ja sulkemalla ne silloin, kun eivät ottaneet kuvia. Se ei kuitenkaan auttanut. Joka kerta, kun Abby käynnisti puhelimen, akku oli huvennut huomattavasti. Huominen saisi kernaasti tarjota ante-liaammin kuvamateriaalia. Häntä oli edes hiukan lämmittänyt ilo siitä, kun hän pääsisi julistamaan koko maailmalle heidän mat-kaansa jälkeenpäin. Kun sukulaisten olisi myöhäistä narkästyä hei-dän seikkailullisuudesta ja tuhlaavaisuudesta. Ne olivat tulleet hänelle itselleen mieleen heti, kun kuumuus jäi taakse ja hän oli istahtanut Lennyn kanssa ilmastoituu lentokoneeseen. Erehdys. Täydellinen erehdys. Lenny tuntui olevan samaa mieltä, tuntui ah-distuneelta ja epävarmalta tästä pikapäätöksestä, kun kone nousi ilmaan. Kumpikaan ei silti sanonut sitä ääneen, he vain hymyilivät toisilleen vaisusti ja tuijottivat sitten vaitonaisina edessä olevien is-tuinten selkänojia.

Lenny oli itse asiassa tullut katumapäälle jo ennen kuin he nou-sivat koneeseen. Edellisenä yönä Abby oli havahtunut hereille ja nähnyt, miten Lenny oli äheltänyt retkeilyvarusteiden kimpussa. Hän oli noussut istumaan ja sanonut miehelle, että kaikki järjes-tyisi. He kyllä selviäisivät. Lenny oli ollut nolona, kun oli jäänyt verekseltään kiinni epäilemästä heidän Islannin-retkeään, ja sano-nut, että aikoi mennä ulos sauhuille ja viedä samalla vähän roskia. Miehen palatessa Abby oli jo nukahtanut.

Rapina hiljeni hetkeksi, ja Abby mietti mielessään, oliko Lenny pissalla. Hän höristi korviaan muttei kuullut lorinaa. Se olisikin

ollut vähän epätodennäköistä ottaen huomioon, miten usein mies oli joutunut heittämään vettä alas tullessa. Sen takia tämä oli jäänytkin jälkeen. Abbylla oli ollut liian kylmä pysähdellä jatkuvasti odottamaan.

Ehkä Lenny vain veti henkeä. Rapina oli lähestynyt teltaa nopeasti, ihan kuin Lenny olisi juossut. Niin se saattoi olla. Mies halusi varmaan päästä kiireesti teltaan nukkumaan. Abby toivoi hartaasti, ettei tällä ollut päällimmäisenä mielessä seksi. Sitä ei ollut tarjolla siinä kunnossa kuin hänen reitensä sisäsyrrät olivat pyöräilyn jäljiltä.

Oli vieläkin täysin hiljaista. ”Lenny!” Abby huusi niin kovaa kuin pystyi toivoen, että huuto havahduttaisi poikaystävän, jos tämä olisi sammumaisillaan. Tuskinpa kannattaisi nukkua taivasalla neljän asteen lämmössä. Eihän kukaan nukkunut jääkaapisakaan, etenäkään sortseissa.

Lenny ei vain vastannut. Hetken hiljaisuus oli niin täydellinen, että Abby luuli sekunnin murto-osan ajan menettäneensä kuulonsa. Sitten rapina alkoi uudestaan ja läheni taas nopeasti. Lenny juoksi kohti teltaa. Ei siis ollut sammumaisillaan. Mutta miksei mies vastannut?

Hän huusi Lennyä uudestaan.

Ei vastausta.

Kuten aiemmin, rapina hiljeni heti kun hän huusi. Mies tuntui pysähtyvän joka kerta, kun hän huusi tämän nimeä. Mikä tätä vaivasi? Hän odotti, kunnes eloton kasvillisuus alkoi taas rapista, ja kokeili uudelleen. ”Lenny!” Ei vastausta, mutta rapina hiljeni taas. Kun se taas kuului, Lenny tuntui tulleen jo ihan teltan taakse. Abby työnsi toisen jalkansa kenkään ja irvisti tuskasta, kun hellät varpaat osuivat kengänkärkeen.

Juuri sillä hetkellä lyhty sai päähänsä sammua. Abby seisoi yhtäkkiä pilkkopimeässä täristen alushousuissa, t-paidassa ja yksi kenkä jalassa. Kuulo vahvistui, kun näköaisti pimeni, ja nyt hän kuuli

Lennyn jokaisen askeleen kuivassa ruohossa teltan vierellä, kunnes mies asettui ovelle.

”Lenny!”

Ei vastausta.

”Lenny?” Abby ei yhtäkkiä enää ollutkaan välinpitämätön.

Vetoketjun ääni oli yhtä epämiellyttävä kuin aiemminkin. Jos ei epämiellyttävämpi. Kuulosti siltä kuin olisi revitty nahkaa rikki. Abby kääntyi kohti teltan suuaukkoa ja ulkopuolella hiljaa seisovan Lennyn epäselviä ääriivivoja. Mies kumartui sitten astuakseen sisään.

Silloin Abby tajusi.

Se ei ollutkaan Lenny.

Se oli joku ihan toinen mies.

Kun tilan isäntä oli seuraavana aamuna menossa ohi, hän huomasi nummella seisovan teltan. Hän ajoi tien sivuun, hyppäsi ulos autosta, kiipesi aidan yli ja säntäsi mättäiden ja notkelmien poikki. Kunnes seiso halvan ja huteran teltan edessä, joka lentäisi varmasti mereen, jos tuulisi kunnolla. Hän valmistautui ripittämään nämä ulkomaalaiset, joita tuntui maassa lojuvista polkupyöristä päätellen olevan kaksi. Mutta hän alkoi epäröidä, kun näki teltan olevan auki. Hän ei kuullut sisältä mitään eikä kukaan vastannut, kun hän huuteli. Hän kumartui kurkistamaan sisälle.

Siellä ei ollut ketään. Ei ihmisiä. Teltta oli täynnä rojua ja retkeilyvarusteita, mutta siellä ei ollut ristin sielua. Kaaoksesta päätellen ei ollut ihmekään, ettei tämä sakki ollut kunnioittanut hänen kylttiään. Teltan pohjaa ei näkynyt kaikenlaisen kaman alta ja seinissä oli tummia tahroja joka puolella, kuten muissakin tavaroissa. Ihan kuin siellä olisi räjähtänyt säilyketölkki, jossa oli jotain syötäväksi kelpaamatonta. Miten moinen oli mahdollista?

Isäntä ojentautui ja katseli ympärilleen. Suuttumus kohisi hänen suonissaan, kun hän näki teltan lähellä tulisijan. Mutta ihmisiä ei näkynyt missään. Ei niityllä, ei risukossa, ei vuoren rinteillä eikä

tiellä. Hän seisoj siinä hetken ärtyneenä ja arvioi tilannetta mieles-
sään. Luultavasti sakki oli hypännyt bussiin ja lähtenyt Gullfossille
ja Geysirille.

Odottaminen ei tullut kyseeseen, joten hän kääntyi ja kä-
veli takaisin autolle. Tuulenvire voimistui, ja hän kuuli, miten
teltan avoin ovi lepatti hänen takanaan tuulessa.

Helvetin ulkomaalaiset.

Illalla hän kulki taas paikasta ohi, mutta silloin teltta ja
polkupyörät olivat poissa. Vain kömpelö tulisija oli nummel-
la jäljellä merkkinä ihmisistä.